

- **провести** анкетування учнів і вчителів загальноосвітніх навчальних закладів з метою з'ясування їхньої думки щодо змістового наповнення навчальних посібників елективних курсів;

- **розкрити** концептуальні засади створення навчальних посібників елективних курсів (дидактичні та методичні принципи і критерії добору змісту посібників, структура, зміст, функції, методи і технології навчання);

- **визначити та обґрунтувати:** а) базові вимоги до розроблення навчальних програм змісту елективних курсів; б) критерії добору текстів для змісту посібників; в) тематичне наповнення змісту елективних курсів;

- **визначити та охарактеризувати** основні технології оволодіння змістом елективних курсів;

- **розробити** проекти змісту і структури навчальних програм елективних курсів з англійської, німецької, французької, іспанської мов.

ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ЗМІСТУ ЕЛЕКТИВНИХ КУРСІВ З ІНОЗЕМНИХ МОВ ДЛЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

В. Г. Редько, к. пед. н.,

О. В. Басай

Зміст елективних курсів з іноземних мов для учнів старшої школи ми розглядаємо як своєрідний компонент загальної системи шкільної іншомовної освіти. За інформаційним, мовним, мовленнєвим і соціокультурним наповненням він не є автономним складником, а являє собою нове якісне утворення, що функціонує як підсистема в макроструктурі всієї системи, фундаменталізує її, базується на іншомовному та загальнонавчальному досвіді старшокласників, набутому ними під час вивчення шкільного курсу «іноземна мова» як загальноосвітнього чи поглиблено вивченого предмета, враховує іншомовні комунікативні потреби та інтереси їхньої майбутньої життєдіяльності. Номенклатура елективних курсів визначається навчальним закладом у межах варіативного компонента змісту освіти.

Основними принципами реалізації змісту елективних курсів з іноземних мов у старшій школі нам уявляються такі:

1. *Принцип компетентнісного підходу* до навчання іншомовного спілкування, який забезпечує прагматичні комунікативні потреби школярів відповідно до змісту вибраного елективного курсу, зокрема усвідомлене набуття/удосконалення досвіду аналізувати, систематизувати, порівнювати, робити висновки, висловлювати власне ставлення до об'єктів спілкування і давати їм оцінку, обґрунтовувати свою точку зору.

2. *Принцип комунікативної спрямованості навчання*, що передбачає спеціальну організацію навчального процесу, який сприяє оволодінню достатнім рівнем іншомовного спілкування в усній і письмовій формах у межах навчального середовища, зорієнтованого на зміст елективного курсу.

3. *Принципи ситуативності та тематичної організації навчального матеріалу*, які створюють умови для адекватної реалізації ідеї комуніка-

тивності. Оволодіння іншомовним досвідом відбувається у межах тем, визначених навчальною програмою елективних курсів, а основною формою організації спілкування вважаються творчі інтерактивні види діяльності, а саме: мовленнєва ситуація, рольова гра, проектна робота тощо, діалогові та колективні форми комунікації, тематично зорієнтовані на вибраний профіль.

4. *Принцип урахування досвіду, набутого учнями у вивченні інших предметів*, зокрема – іноземної мови як загальноосвітнього чи поглиблено вивченого предмета, що дозволяє прогнозувати можливі труднощі в оволодінні змістом елективних курсів і в такий спосіб раціоналізувати навчальний процес.

5. *Принцип усвідомленого навчання*, що враховує якісну своєрідність оволодіння іншомовним спілкуванням старшокласниками. Він передбачає усвідомлене засвоєння способів діяльності з метою доцільного і раціонального використання лексичних одиниць відповідно не тільки до їх значення, форми і особливостей вживання у мовленні, а й до ситуацій спілкування та сфери мовленнєвих функцій кожної мовної одиниці у межах профільно зорієнтованого навчання відповідно до змісту елективних курсів.

6. *Принцип урахування вікових особливостей учнів старшої школи*, який зумовлює добір спеціальних методичних прийомів, форм і засобів для організації профільно спрямованого спілкування з метою ефективного оволодіння змістом елективних курсів відповідно до психофізіологічних якостей старшокласників і набутого ними іншомовного комунікативного досвіду.

7. *Принцип збалансованого та взаємопов'язаного навчання усіх видів мовленнєвої діяльності*, який враховує їх спільні психологічні механізми та спирається на використання максимуму відповідних аналізаторів для досягнення рівня сформованості у старшокласників умінь і навичок, достатнього щоб мати змогу здійснювати спілкування в усному і писемному профільно спрямованому контексті.

8. *Принципи диференціації та індивідуалізації навчання* відповідно до іншомовних комунікативних намірів старшокласників у межах змісту вибраного елективного курсу, що дає можливість «дійти до кожного учня» з урахуванням його особистісних можливостей і потреб.

9. *Принцип розширення ролі самостійної іншомовної комунікативної діяльності старшокласників*, розвитку їх автономії, мотивації, усвідомленого ставлення до організації та результатів своєї навчальної роботи, що є чинниками впливу на траєкторію їхнього особистісного розвитку.

10. *Принцип наступності* між усіма ступенями системи шкільної іншомовної освіти: зміст елективних курсів враховує досвід учнів 10-11-х класів, набутий ними під час вивчення іноземної мови в базовій (початковій та основній) школі, втім не повторює його, а лише розширює, поглиблює, вдосконалює.